

ศักยภาพอุตสาหกรรมไทย หลังปรับลดภาษีศุลกากรภายใต้ AEC

อดีตที่ผ่านมาหลายๆ ประเทศในโลกมีการกำหนดมาตรการกีดกันทางการค้าต่างๆ ทั้งมาตรการทางภาษี และมีใช้ภาษีเพื่อปกป้องสินค้าภายในประเทศของตนเอง ซึ่งมาตรการเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญทำให้การเติบโตของการค้าระหว่างประเทศเป็นไปอย่างจำกัด ดังนั้นหลายๆ ประเทศจึงพยายามปรับลดมาตรการกีดกันดังกล่าว โดยผ่านสิทธิพิเศษทางการค้า และการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ เช่น ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน (CEPT/AFTA) และความตกลงเขตการค้าเสรีต่างๆ เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และทำเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้า ต่างๆ โดยเฉพาะเขตการค้าเสรีอาเซียน ที่วันที่ 1 มกราคม 2553 ที่ผ่านมา ไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนได้มีการลดภาษีนำเข้าเหลือร้อยละ 0 ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยได้รับสิทธิประโยชน์มากมายจากการทำเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) เช่น ประเทศไทยจะสามารถนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าจากประเทศในอาเซียนได้ในราคาที่ต่ำ และสามารถส่งออกไปยังประเทศในอาเซียนโดยปราศจากมาตรการทางภาษี ซึ่งเห็นได้ว่าภายหลังจากเปิดตลาดเสรีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 นั้นการค้าของไทยกับกลุ่มอาเซียน (AFTA) มีการขยายตัวมากขึ้น โดยในปี 2553 และ 2554 มูลค่าการส่งออกขยายตัวถึงร้อยละ 28.85 และ 16.61 ตามลำดับ และการนำเข้าในปี 2553 และ 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 14.30 และ 15.84 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามการเปิดเสรีทางการค้าอาเซียนแม้จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจไทยในหลายๆ ด้าน แต่ก็อาจส่งผลกระทบในทางลบต่อประเทศไทยเช่นกัน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมภายในประเทศที่มีความอ่อนแอ ไม่สามารถแข่งขันได้ หรืออุตสาหกรรมที่ยังปรับตัวไม่ทัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา และประเมินศักยภาพ หรือความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมต่างๆ ของไทยเพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของศักยภาพในการแข่งขันหลังปรับลดภาษี รวมถึงอุตสาหกรรมที่มีปัญหาหลังมีการปรับลดภาษีภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน ใน 4 ตลาดที่เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย สำหรับแนวคิดเงื่อนไขและข้อมูลที่น่าสนใจที่นำมาซึ่งวัดการเปลี่ยนแปลงศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยหลังปรับลดภาษี ผู้ศึกษาได้ใช้ แนวคิดเมตริกซ์ความเจริญเติบโต-ส่วนครองตลาด (Boston Consulting Group Matrix: BCG Matrix) การศึกษาดัชนีความได้เปรียบ โดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA)

การเปลี่ยนแปลงของลำดับการส่งออก และการเปลี่ยนแปลงของส่วนแบ่งตลาด มาเป็นเกณฑ์การตัดสิน ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้แบ่งประเภทอุตสาหกรรมเป็น 2 ส่วน คือ อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น และอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันลดลง ซึ่งอุตสาหกรรมแต่ละประเภทต้องผ่านเงื่อนไขการคัดเลือกต่างๆ ดังนี้

1) อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ต้องผ่านเงื่อนไขต่างๆ อย่างน้อย 3 เงื่อนไข จากทั้งหมด 4 เงื่อนไข และต้องไม่มีเงื่อนไขไหนที่มีศักยภาพลดลง โดยเงื่อนไขทั้ง 4 เงื่อนไขมีดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต้องเพิ่มขึ้น

เงื่อนไขที่ 2 ตำแหน่งทางการตลาดมีสถานะดีขึ้น

เงื่อนไขที่ 3 ลำดับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีลำดับดีขึ้น

เงื่อนไขที่ 4 ส่วนแบ่งตลาดสินค้าอุตสาหกรรมต้องเพิ่มขึ้น

2) อุตสาหกรรมที่คาดว่ามีความศักยภาพในการแข่งขันลดลง ต้องผ่านเงื่อนไขต่างๆ อย่างน้อย 3 เงื่อนไข จากทั้งหมด 4 เงื่อนไข และต้องไม่มีเงื่อนไขไหนที่ศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยเงื่อนไขทั้ง 4 เงื่อนไขมีดังนี้

เงื่อนไขที่ 1 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบต้องลดลง

เงื่อนไขที่ 2 ตำแหน่งทางการตลาดมีสถานะแย่ลง

เงื่อนไขที่ 3 ลำดับการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมีลำดับแย่ลง

เงื่อนไขที่ 4 ส่วนแบ่งตลาดสินค้าอุตสาหกรรมต้องลดลง

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของศักยภาพอุตสาหกรรมไทยในตลาดอาเซียน และตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ หลังการปรับลดภาษีศุลกากรเป็น 0% มีรายละเอียดดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของศักยภาพในการแข่งขันสินค้าอุตสาหกรรมไทยในตลาดอาเซียน

จากเงื่อนไขต่างๆ ที่ถูกนำมาใช้คัดเลือกสินค้าอุตสาหกรรมไทยในตลาดอาเซียนที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้นหลังมีการปรับลดภาษี โดยจากการศึกษาพบว่า สินค้าอุตสาหกรรมที่ผ่านเงื่อนไขอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน พลาสติก และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะ เนื่องจากอุตสาหกรรมเหล่านี้มีค่าดัชนี RCA ที่เพิ่มขึ้น ส่วนแบ่งตลาดมีทิศทางที่เพิ่มขึ้น ลำดับการส่งออกเพิ่มขึ้น และตำแหน่งทางการตลาดอยู่ในสถานะที่ดีขึ้น สำหรับอุตสาหกรรมที่มีโอกาสที่ศักยภาพจะเพิ่มขึ้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม้ ส่วนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพการแข่งขันลดลง ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์ ผลิตภัณฑ์โลหะสุดท้ายอุตสาหกรรมที่มีโอกาสที่ศักยภาพการแข่งขันลดลง ได้แก่ เคมีภัณฑ์ และยาง ซึ่งรายละเอียดอื่นแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงศักยภาพสินค้าอุตสาหกรรมไทยในตลาดอาเซียน

สินค้าอุตสาหกรรม	ดัชนี RCA	การเปลี่ยนแปลงส่วนแบ่งตลาด	การเปลี่ยนแปลงลำดับการส่งออก	ตำแหน่งการตลาด
อาหารเครื่องดื่มและยาสูบ	ลดลง	ลดลง	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม	ลดลง	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง	ลดลง	เพิ่มขึ้น	คงที่	เพิ่มขึ้น
ผลิตภัณฑ์ไม้	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	คงที่	คงที่
ผลิตภัณฑ์กระดาษ และสิ่งพิมพ์	ลดลง	ลดลง	ลดลง	คงที่
ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
เคมีภัณฑ์	ลดลง	ลดลง	คงที่	คงที่
พลาสติก	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	คงที่	เพิ่มขึ้น
ยาง	ลดลง	ลดลง	คงที่	คงที่
ผลิตภัณฑ์โลหะ	ลดลง	ลดลง	ลดลง	ลดลง
ผลิตภัณฑ์โลหะ	ลดลง	เพิ่มขึ้น	คงที่	เพิ่มขึ้น
ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะ	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น
ยานยนต์และชิ้นส่วน และอุปกรณ์ขนส่งอื่นๆ	ลดลง	ลดลง	คงที่	เพิ่มขึ้น
เครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	ลดลง
อุตสาหกรรมอื่นๆ	ลดลง	ลดลง	คงที่	คงที่

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย